

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำเนินงาน ทั้งการบริหารและการจัดการของหน่วยงานทางการศึกษา โดยเฉพาะเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์ได้เข้ามามีบทบาทอย่างมาก ในการบริหารและการจัดการทางการศึกษา ให้เป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ รัฐบาลได้เห็นความสำคัญของการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเฉพาะการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติปี พ.ศ. 2542 หมวด 9 ว่าด้วยเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในมาตราที่ 65 กล่าวว่าให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 290) และกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ 8 ประการ และมียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี คือ ยุทธศาสตร์ที่ 7 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ซึ่งกล่าวว่า รัฐต้องส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดหา ใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และนำเทคโนโลยีทุกรูปแบบมาใช้ในการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งการบริหารและการจัดการศึกษา (ดิฉก พัฒนวิชัยโชค. 2545 : 17-19) โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. พัฒนาคู่มือและบุคลากรทางการศึกษา ให้ความรู้ ความสามารถ ทักษะทางด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี รวมทั้งสร้างความตระหนักในด้านคุณธรรม จริยธรรม ในการใช้เทคโนโลยี
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดหาและนำเทคโนโลยีมาใช้ในกาบริหารและการจัดการศึกษา

โดยมีเป้าหมายเพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดหาใช้และพัฒนา นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และนำเทคโนโลยีมาใช้บริหารและการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

คอมพิวเตอร์ นับว่าเป็นเทคโนโลยี และนวัตกรรมอย่างหนึ่งที่ส่งผลต่อความก้าวหน้าในการจัดการศึกษา มีความสะดวกทั้งในด้านการจัดเตรียมเนื้อหาวิธีการและรูปแบบเพื่อ

การศึกษาอย่างเป็นระบบ และทำงานได้อย่างถูกต้อง ละเอียด มีความเชื่อมั่นสูง สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลตัวเลข ภาษาหรือรูปภาพได้อย่างหลากหลาย ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน (สรลชนา เจริญวัฒนาพาณิชย์. 2547 : 2 - 3) สามารถตอบสนองความต้องการของเด็กแต่ละคน ซึ่งสอดคล้องกับหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้สามารถเรียนได้เหมาะสมกับความสามารถของตนเองและความต้องการของตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 317) ดังนั้นจึงมีความพยายามที่จะนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในโรงเรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถจัดหาได้ เพื่อช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

โปรแกรม Microsoft PowerPoint เป็นโปรแกรมสำหรับสร้างงานนำเสนอที่ช่วยให้เกิดความประทับใจ กำลังนิยมใช้มาก โดยเฉพาะในกลุ่มนักบริหาร ครู อาจารย์ วิทยากร ผู้ให้การฝึกอบรม เพราะมีคุณลักษณะพิเศษในการนำเสนอข้อมูล สามารถแสดงให้เห็นหัวข้อและรายละเอียดอย่างเป็นขั้นตอน การซ่อนภาพ การแสดงแถบข้อความ สามารถนำเสนอตามที่กำหนดเวลาได้ ดังนั้นจึงเหมาะที่จะสร้างสื่อการเรียนการสอนของครูในวิชาต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยสร้างความสนใจแก่ผู้เรียนอย่างมาก (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 139)

โรงเรียนบ้านขามเรียน ตำบลหนองบัว อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นโรงเรียนหนึ่งที่ได้รับการสนับสนุนทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ มีห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ มีจำนวนคอมพิวเตอร์ที่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน โดยได้รับการสนับสนุนจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชน ผู้ปกครอง และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น แต่ในสภาพปัจจุบันแม้จะมีคอมพิวเตอร์เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน แต่ครูซึ่งเป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ยังไม่สามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์คุ้มค่าสูงสุด จากการสอบถามถึงสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาตนเองทางด้านคอมพิวเตอร์ ของครูโรงเรียนบ้านขามเรียนทั้งหมด 18 คน โดยสัมภาษณ์ในวันที่ 27 พฤศจิกายน 2550 พบว่า ครูผู้สอนจำนวน 12 คน ยังไม่เคยเข้ารับการอบรมด้านคอมพิวเตอร์มาก่อนเลย แต่ศึกษาด้วยตนเองจนสามารถใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Microsoft Word ได้บ้างเล็กน้อย ส่วนโปรแกรม Microsoft Excel และโปรแกรม Microsoft PowerPoint ใช้ไม่เป็น และจากการสัมภาษณ์พบว่า มีครูจำนวน 10 คน ที่มีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองในด้านการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่สามารถนำเสนอข้อมูลเพื่อสร้างความสนใจนักเรียนได้ โดยครูทั้ง 10 คน เลือกที่

จะพัฒนาตนเองในด้านการใช้โปรแกรม Microsoft PowerPoint เพราะเห็นว่าเป็นโปรแกรมที่มีคุณลักษณะพิเศษในการนำเสนอข้อมูล และสามารถนำมาใช้ในการสร้างและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน อีกทั้งยังดึงดูดความสนใจของผู้เรียนเป็นอย่างดี และโรงเรียนมีนโยบายที่จะพัฒนาบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และใช้ประโยชน์จากสื่อคอมพิวเตอร์ให้มากที่สุดเพื่อให้บุคลากรสามารถพัฒนาสื่อการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม เพื่อที่จะได้ใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอน

รูปแบบหนึ่งของการพัฒนาบุคคล คือ การจัดให้มีการฝึกอบรม เพราะการฝึกอบรมเป็นกลวิธีที่จัดให้บุคคลเพื่อเพิ่มพูนความรู้ใหม่ๆ ทักษะ มุ่งเปลี่ยนพฤติกรรม เพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (ซารี มณีสรี. 2542 : 90) ในการที่จะพัฒนาบุคลากรโดยวิธีการฝึกอบรมนั้น จะต้องมีการวิเคราะห์หาความต้องการและความจำเป็นของหน่วยงาน เพื่อการนำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม ทั้งนี้เพราะความจำเป็นในการฝึกอบรมของแต่ละหน่วยงานมีความไม่เหมือนกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาคนจะให้ป็นเช่นใด เพื่อประโยชน์อะไร (เข้มทอง แสงวง. 2544 : 21)

รูปแบบ หรือกระบวนการการฝึกอบรมเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่ง ที่มีผลต่อความสำเร็จในการฝึกอบรม ซึ่งเป็นการใช้วิธีการที่เหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และความต้องการของบุคลากรในหน่วยงาน โดยเลือกใช้สื่อและวิธีการในการอบรมที่เหมาะสม เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสนใจและติดตามเนื้อหา ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ มีทักษะและมีความสามารถในเรื่องที่ดำเนินการฝึกอบรม (สมชาติ กิจบรรจง. 2545 : 10)

ดังนั้น การพัฒนาบุคลากรครูโรงเรียนบ้านขามเรียน ให้มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับโปรแกรม คอมพิวเตอร์ ต้องหาแนวทางที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะสนับสนุนให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการใช้งาน โปรแกรมคอมพิวเตอร์จนสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้รับผิดชอบด้านสื่อและเทคโนโลยีของโรงเรียน ได้เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมงานนำเสนอด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม Microsoft PowerPoint เพื่อพัฒนาบุคลากรครูโรงเรียนบ้านขามเรียน ให้สามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมงานนำเสนอด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดจากการพัฒนา ก่อนและหลังการฝึกอบรมโดยใช้รูปแบบการฝึกอบรมงานนำเสนอโปรแกรมคอมพิวเตอร์
3. เพื่อประเมินโครงการการฝึกอบรม งานนำเสนอด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยใช้รูปแบบ CIPP Model

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้เข้าอบรมที่ใช้รูปแบบการฝึกอบรมงานนำเสนอด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ มีผลการพัฒนาเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ได้ดำเนินการวิจัยตามรูปแบบ ADDIE Model (Seels and Glasgow, 1998) ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่

1. การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการ
2. การออกแบบรูปแบบการฝึกอบรม
3. การพัฒนาเครื่องมือของรูปแบบการฝึกอบรม
4. การทดลองใช้รูปแบบการฝึกอบรม
5. การประเมินผลรูปแบบการฝึกอบรม

และประเมินโครงการการฝึกอบรมงานนำเสนอด้วยโปรแกรมนำเสนอด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ตามรูปแบบ CIPP Model ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1. การประเมินบริบท (Context Evaluation)
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation)
3. การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation)
4. การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation)

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู

โรงเรียนบ้านขามเรียน ตำบลหนองบัว อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 18 คน และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน ซึ่งได้มาจากความสมัครใจของกลุ่มเป้าหมาย

2. ระยะเวลาดำเนินการวิจัย ดำเนินการวิจัยตั้งเดือนกุมภาพันธ์ 2551 – มีนาคม 2551

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. รูปแบบการฝึกอบรมงานนำเสนอด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ หมายถึง รูปแบบการฝึกอบรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการนำเสนองานด้วยโปรแกรม Microsoft PowerPoint

2. การประเมินผลแบบ CIPP Model หมายถึง การประเมินการฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาบุคลากรด้านการใช้คอมพิวเตอร์ในโปรแกรม Microsoft PowerPoint โดยใช้รูปแบบ CIPP มีกรอบแนวคิดในการประเมินดังนี้

2.1 การประเมินบริบท (Context Evaluation) หมายถึง การประเมินที่เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของโครงการลักษณะเด่นและคีย์ของโครงการ สภาพปัญหาและความต้องการ

2.2 การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ วัสดุ งบประมาณ วิทยากร หลักสูตรและเนื้อหาของโครงการอบรม

2.3 การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับการวางแผนการประชาสัมพันธ์ การเตรียมการในการอบรม การประสานงาน การดำเนินการอบรม

2.4 การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) หมายถึง การประเมินผล การปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ความสำเร็จในการอบรม กระบวนการกลุ่ม การให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำ และเจตคติต่อการจัดการอบรม

3. ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 หมายถึง การประเมินรูปแบบการฝึกอบรม โดยวิธีตรวจผลที่เกิดขึ้นกับผู้เข้าอบรมด้วยวิธีกำหนดเกณฑ์มาตรฐานไว้ล่วงหน้าสำหรับรูปแบบการฝึกอบรมงานนำเสนอด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ที่ใช้เป็นสื่อในขณะประกอบกิจกรรมการอบรม ดังนี้

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากการทำใบงาน ถือเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการ

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Post-Test) ถือเป็นประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์

4. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ หมายถึง โปรแกรมที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูลในการวิจัยนี้ ใช้โปรแกรม Microsoft PowerPoint ภายใต้ลิขสิทธิ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามโครงการระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อการศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รูปแบบการฝึกอบรมงานนำเสนอด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ที่สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรในโรงเรียนบ้านขามเรียน ตำบลหนองบัว อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2
2. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจและทักษะการนำเสนอด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์
3. เป็นแนวทางในการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูและบุคลากรด้านอื่น ๆ